

SPRAVODAJ OBCE LIPTOVSKÝ PETER

ROČNÍK IX.

JÚN 2014

Det'om najviac učarila pena

Počasie sa nad Medzinárodným dňom detí, ktorý sa v Liptovskom Petre konal 31. mája zľutovalo a futbalové ihrisko zalialo svojimi zlatistými lúčmi. Aj tento rok pripravil obecný úrad pre naše deti množstvo atrakcií, o ktoré bol neutíchajúci záujem. Čakalo ich tu množstvo hier a súťaží. Nechýbali motocyklisti, ktorí vozili deti na motorkách i v vleku na saniach, prišla aj Monika Olšovská so svojimi

psíkmi, policajti v plnej zbroji a samozrejme požiarnici. Ich úlohou ako každý rok bolo predvedenie svojho vrcholného čísla, výroba dostatočného množstva hasiacej peny, v ktorej deti minú posledné zvyšky energie. Pre všetkých bolo dosť občerstvenia. To det'om po výkonoch, ktoré predviedli na ihrisku, dobre padlo. Celého podujatia sa postupne zúčastnilo okolo 200 obyvateľov Liptovského Petra.

Do centra po dobrej ceste

V prvých týždňoch mája dostala cesta od križovatky až po kultúrny dom nový asfaltový koberec a stred obce aj elegantnejší vzhľad.

Ako nám povedala starostka Anna Papajová, do rekonštrukcie cesty sa obec pustila z vlastných finančných zdrojov a to vďaka finančným úsporám. Na práce bola vypísaná verejná súťaž, do ktorej sa prihlásili dvaja záujemcovia. Jej víťazom sa stali Cestné stavby Lipt. Mikuláš. Opravu zvládli za rekordné štyri dni a obec to stálo 35-tisíc eur. Súťažilo sa aj o ďalšiu stavbu – chodník pre peších od Stupkov až na sídlisko, čo možno uvítajú

Garáže opäť aktuálne

Obec už dlhší čas pripravuje výstavbu garáží v časti vedľa existujúcich garáží za bytovkami č. 254 a 255. Ako nás informovala starostka Anna Papajová, výkup pozemkov na parcele, ktorej štvrtinovým vlastníkom je obec, pokračuje dobre, takže ich výstavba je reálna aj aktuálna. V prvom stavebnom kole by sa podľa predstáv obecného úradu mohlo vybudovať 20 garáží, v druhom

až 40. Aby sme zistili, aký je o garáže záujem, žiadame prípadných záujemcov, aby si podali písomnú žiadosť o kúpu pozemku na výstavbu garáže na Obecný úrad v Liptovskom Petre. Ďalšie podrobnosti výstavby budú dohodnuté po zistení záujmu. Nové garáže na sídlisku odľahčia ulicu od áut, v zime prispejú k jej bezproblémovejšej údržbe a majiteľom ochránia ich majetok.

Prechádzka divadelnou históriaou Petra

111 rokov peterského divadla

21. jún 2014 – 15.00 hod.
Kultúrny dom Liptovský Peter

PROGRAM

- ❖ Úvodné slovo
- ❖ Príhovor starostky obce Anny Papajovej
- ❖ Vystúpenie detí z materskej školy
- ❖ Spomienky na divadelnú činnosť – Elena Porubánová, Emil Drugaj
- ❖ Divadelné vystúpenie DS Atak 9 Dovalovo
- ❖ Petranské kuplety
- ❖ Spomienky režiséra – Ján Jurík a Peter Laučík
- ❖ Pozvanie na výstavu z divadelných dejín obce

Volebný maratón ešte neskončil

Prezidentských volieb 29. marca sa v Liptovskom Petre zúčastnilo 457 voličov. V druhom kole zvíťazil Andrej Kiska, ktorému občania dali 323 hlasov (62,84 %) a porazil tak svojho konkurenta Róberta Fica. Tomu dali občania 191 hlasov (37,16 %). Ostatné výsledky z prvého kola: Radoslav Procházka 110 hlasov (24,12 %), Helena Mezenská 14 hlasov (3,07 %) Hrušovský 12 hlasov (2,63 %), Viliam Fischer 4 hlasy (0,88 %), Ján Čarnogurský 2 hlasy (0,44 %) Milan Melník 2 hlasy (0,44 %), Jozef Behýl 2 hlasy (0,44 %) Ján Jurišta 1 hlas (0,22 %). Občania v Lipt. Petre

Žofia ničila urbárikom lesy v Západných Tatrách

Veterná smršť, ktorá sa prehnala Tatrami v polovici mája zanechala na mnohých lokalitách po sebe iba spúšť. Postihla aj naše Urbárske spoločenstvo Liptovský Peter, ktoré hospodári v Račkovej doline na ploche približne 60 ha. Ako nás informoval predseda spoločenstva Milan Krivoš, v posledný májový týždeň sa konečne dostali cez prerezané cesty k svojim pozemkom. Odhaduje, že v ich častiach lesa padlo okolo 1 000 m³ dreva. S dvoma traktormi a dvoma partiami mužov sa okamžite pustili do jeho likvidácie tak, aby sa nestali ložiskom podkôrňeho hmyzu. Ako Milan Krivoš d'alej uviedol, májovú calamitu by chceli odstrániť do konca júna. Podľa jeho názoru, ale problém s podkôrnym hmy-

zom môže byť aj inde, napríklad u susedov z Pribyliny, Vavrišova i Jamníka. Tito majú na porastoči vyššie škody a pri ich odstraňovaní urbárikov zdržia súťaže na dodávateľov práci i odberateľov dreva. Dodal, že monopolní spracovatelia dreva už znížili ceny dreva o 4 € a je predpoklad, že časom klesnú aj o 10 €, čo ich veľmi poškodí ako prvovýrobcov. Na záver dodal, že tejto jari vysadili v hájiku 7 300 kusov sadeníc a teraz robia postrek proti tvrdoňovi ako aj likvidáciu haluzín, ktorá môže byť nebezpečným ložiskom škodcov.

Viac šťastia počas veternej calamity mali lesy v Nízkych Tatrách, kde hospodári Pozemkové spoločenstvo Svätojánskej doliny. Podľa slov predsedu Jána Hybena, na svojich pozemkoch

dali v prezidentských volbách prednosť novej, i keď v politike neznámej tvári.

V sobotu 24. mája sme sa zúčastnili volieb do Európskeho parlamentu. Z 1 150 oprávnených voličov prišlo v tento deň do volebnej miestnosti 108, čo predstavuje účasť 9,4 percenta. Jeden hlas bol neplatný. Vítazom volieb v Lipt. Petre sa stala strana Smer s 31 hlasmi, za ktorou sa umiestnila Sloboada a solidarita so 16 hlasmi a strana TIP s 11 hlasmi. Rekordne nízka účasť pri volbách nebola len špecifickom našej obce. S 13,5-percentami sa Slovensko v účasti umiestnilo na poslednom mieste aj medzi

krajinami Európskej únie. Ako sme sa počas volebného dňa v Liptovskom Petre od voličov dozvedeli, našincov najviac v Európskej únii mrzia nerovnosti medzi regiónmi, v postavení na trhu práce, v mzdách, v cenách tovarov a pod.

Volebný maratón tohto roku sa ešte neskončil. V druhej polovici novembra nás čakajú komunálne voľby. Očakávame na nich vyššiu účasť ako v dvoch predchádzajúcich, pretože si budeme voliť starostov a poslancov, lúdi, ktorých poznáme a bezprostredne sa starajú o náš život. Presný dátum volieb vyhlásí predseda NR SR.

tov v dĺžke 4,4 km, úpravy a čistenie skladov, opravu vtoku vody do protipožiarnej nádrže a podľa vznikutej situácie budú plniť iné hospodárske úlohy. Ján Hyben sa vrátil aj k uplynulému roku, v ktorom začal platíť nový zákon o lesných spoločenstvách. Pripomenu, že ich dosť zamestnal tvorbou novej zmluvy o spoločenstve i novými stanovami, zmenami v registri pozemkových spoločenstiev na Okresnom úrade a ďalšími administratívnymi povinnosťami.

Nevrátila sa viac ako polovica mužov

Európa si 28. júla pripomene 100 rokov od vypuknutia prvej svetovej vojny, dovtedy najkrvavejšieho konfliktu v dejinách ľudstva. Tento dátum si pripomíname aj v Liptovskom Petre, odkiaľ už v prvých augustových dňoch narukovalo 53 mužov. Na bojiskách v Rusku, Haliči i v Taliansku ich padlo 27, pričom miesta ich posledného odpočinku v mnohých prípadoch nie sú známe. Strašná bola pre vojakov v zákopoch, z ktorých pre neustále ostreľovanie nemohli ani hlavu vystrčiť a za dažďov, plných vody, v nich

doslova hnili. Strašná bola i pre vidieky, kde chýbali živitelia rodín, nastal nedostatok potravín, šatstva, rekvirovalo sa obilie, múka, krmovo pre dobytok, zvony, zavedol sa lístkový systém a ceny bežných potravín stúpli 20-násobne. Ústredné mocnosti, Nemecko a Rakúsko - Uhorsko túto vojnu napokon prehrali. Jej pozitívnym prínosom bol rozpad Rakúsko - Uhorska, vznik Československej republiky a ďalších štátov v strednej Európe, ktoré sa oslobodili spod imperiálneho jarma a nastúpili cestu k demokracii.

Ako sme prežili polrok v materskej škole

Deň iný ako ostatné bol pre deti z našej škôlky pondelok 3. marca. Deti sa zmenili na rozprávkové postavičky, princezné, princov, zvieratká, motýlikov, či lienky. A bolo veselo, deti sa vyšantili a spoločne s učiteľkami a rodičmi si do chuti zatancovali. Na záver nechýbala ani tombola a veľká torta pre všetkých.

Kúzelník navštívil našu materskú školu 12. mája. Bol to pre deti veľký zážitok pozerat' sa na to, ako sa mu v rukách zázačným spôsobom menia jedny veci na druhé. Najviac ich však nadchlo to, že aj oni sa mohli zahrať na kúzelníkov a každý si vyskúšal niečo si vykúzliť. A tak sa naša škôlka na chvíľu stala kúzelnou.

Detské ihrisko

Pôdohospodárska platobná agentúra vyhovela žiadosti obce a podporila jej projekt s názvom Detské ihrisko v Liptovskom Petre. Súčasne preň schválila nenávratný príspevok 9 662 eur.

Už dlhšie avizované ihrisko pre deti do 12 rokov, ktoré sa bude nachádzať v blízkosti multifunkčného ihriska, bude podľa dodávateľa, bytčianskej firmy Intersystem, vybavené pružinovou, preklápacou aj

retázovou hojdačkou, kolotočom, ale i lezeckou stenou, ktorá bude opatrená úchytmami, lanami, špliacimi kockami, pohyblivým i pevným rebríkom. Na novom ihrisku nebude chýbať ani šmykačka s pohyblivým mostíkom. Samozrejme, pre dospelých bude vybavené aj dvoma lavičkami a odpadovým košom. Dodávateľ začal stavať ihrisko začiatkom júna. Hotové by malo byť za dva až tri týždne.

V našej materskej škole viedieme deti už od útleho veku lásku a úcte k svojim matkám. Ako podákovanie za všetko, čo pre nich robia, za starostlivosť, lásku a opateru, sme im pripravili pásmo básni, piesní a scénok. A tak sa 18. mája zaplnila sála Kultúrneho domu v Liptovskom Petre, kde sa na nás program príšli pozrieť nielen mamičky, ale aj staré mamky, či priatelia detí, ktoré navštevujú našu materskú školu.

Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia

SLOVENSKÁ INOVAČNÁ A ENERGETICKÁ AGENTÚRA

Ministerstvo hospodárstva zastúpené Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou podpísalo s obcou zmluvu na 249 691 €, ktorú použije na rekonštrukciu a modernizáciu verejného osvetlenia v Liptovskom Petre. O dotáciu na prakticky nové verejné osvetlenie sme sa prihlásili cez operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, ktorý je spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja. Dotácia z fondu predstavuje sumu 237 206 €, zvyšných 5-percent sa zaviazala zabezpečiť obec. Verejné osvetlenie v Liptovskom Petre pomaly dosluhuje. Stará osvetľovacia sústava bola zložená z množstva rôznych svetelných zdrojov, ktoré sa vymieňali a dopĺňovali celé generácie, čo spôsobovalo ich malú účinnosť, nízku životnosť a vysokú spotrebú elektrickej energie. Svietidlá boli vo väčšine prípadov po dobe životnosti, ich kryty netesné a plné nečistôt, čo zvyšovalo možnosť skratov a porúch. Viaceré boli tiež zle nasmerované, priestorovo nerovnomerne rozložené, umiestnené v rôznych výškach, zarastené v zeleni. Rovnako zlý bol aj technický stav piatich rozvádzacích verejných osvetlení. Nová sústava verejného osvetlenia, ktorá sa po podpísaní zmluvy začala budovať, bude splňať európske normy. Podľa projektu by svietidlá mali dosiahnuť životnosť 15 rokov. Opatrené budú sodíkovými výbojkami s vysokým svetelným tokom, ktorého intenzita sa bude regulovať od 24. do 3. hodiny ráno. Podobne boli vymenené všetky stožiare a rozvody. Dohromady bude v nočných hodinách svietiť 162 svietidiel. Čo je však najdôležitejšie a prečo sme v Liptovskom Petre siahli k tomuto projektu je, že náklady na elektrickú energiu by mali klesnúť o štyridsať jeden percent.

Spomienky na Petranské divadlo

Na 110. výročie založenia divadelnej tradície v Liptovskom Petre sme si spomenuli v poslednom čísle vlaňajšieho Spravodaja. Na nápad, že to stojí za malú oslavu a nikdy nie je neskoro, príšiel známy peterský divadelník Emil Drugaj. A tak teraz, v júni, si oficiálne pripomienieme už nie celkom okrúhle, zato magické 111. výročie. No a spomienky? Miesto historických údajov ich dnes prinášame celé prie hrstie. Sú plné toho, čo naši divadelníci mali na svojom divadle tak radi.

→ Ach, keby sme mali také javisko, sálu. Prvé divadlo sa hralo vo väčšej izbe mlyna u Vozárikov. Javisko sme si postavili a po skončení divadla rozobrali, aby bolo kde tancovať. Návštevnosť? Tá bola vždy vysoká, len nás trápili žandári, ktorí počúvali pod oknami. Pamäťam sa ako Hlavaja hnali hore závodom a veru vtedy dostal aj obuškom, že sa nás zastal, pretože už bolo po dvanástej hodine v noci a my sme veselo tancovali.

PETER KRIVOŠ

→ Veľkou udalosťou pre nás školákov bolo, keď sme mohli ísiť na hlavnú skúšku, ktorá v nás vyvolala tú najsviatočnejšiu atmosféru. Ako túžobne sme očakávali hlas primitívneho zvončeka, keď sa už konečne otvorila opona a usmiata dievčina oblečená v kroji nám vyšívavou šatôčkou zamávala. Vítala nás i lúčila sa s nami.

BRANISLAV BENDÍK

→ Spomínam si na divadelnú hru, pre ktorú sme obstarávali kroje z Liptovskej Kokavy. V deň predstavenia íšli po ne Branislav Stupka a Vladimír Vyšný. Vonku bola veľká zima a mráz. Do Kokavy sa vybrali na lyžiach a nie veľmi dobre vystrojení. Na ich návrat sme všetci veľmi čakali, lebo sme sa potrebovali nastrojiť. Naša netrpezlivosť dosiahla vrchol, keď sme zistili, že o pol hodiny začíname a naši dvaja herci sa s krojmi ešte nevrátili. No s krojmi predsa len prišli a to presne v hodinu, keď sa malo začať predstavenie. S vypätím všetkých síl a s omrznutými nohami ešte aj divadlo s nami odohrali. Nuž, takáto bola obetavosť peterských ochotníkov.

ESTER HÜSENICOVÁ

→ Prvú vážnejšiu úlohu som dostal v hre Černová, v ktorej som mal zahrať biskupa - Párvyho. Lenže na to som potreboval

kňazský úbor a ten som sa rozhodol získať od katolíckeho kňaza v Dovalove. A tak sme sa s kamarátom v novučičkých kapcoch vybrali do Dovalova. Ponad Belú zostalo po jesennej povodni len dve tretiny mosta, preto sme sa rozhodli dostať na druhú stranu po ľade. Ja som išiel prvý a ľad ma udržal. Kamarát bol t'ažší a ľad povolil. Takže teraz už viete, čo vtedy vedeli aj naše kapce. Na fare bola zakáľačka, koryto so slaninou, šunkami a klobásami bolo položené vo veľkej hale. S úctou som zaklopal na dvere, pekne pozdravil a predostrel svoju žiadosť. Keď to páni faral počuli, už trochu pod parou, odrazu vyskočil a s chválospevmi o darebákoch bral palicu. „Ja vám dám kamže!“ Kričal za mnou. Aj som sa zabudol odporúčať, už ma tam nebolo. Keď to zbadal Dunčo, že odchádzame rýchlejšie, ako káže dobrý mrv, vrhol sa za mnou. A zasa si to odskákal kamarát, ktorý trochu zaostal a preto mu Dunčo na kabáte urobil novú dieru. Biskupskú kamžu sme potom vyrobili zo starej sukne a keďže som bol tenký ako sedem biednych rokov, na bricho mi uviazali vankúš.

JÁN HYBEN

→ Ako si nespomenúť na obdobie študentských recesí pri silvestrovských kabaretach, s nevyhnutnými a nezbednými kupletmi, po ktorých sa ich autori často nemohli ukázať na ulici aj niekol'ko dní. Spolu s Kazom Orfánusom, Paľom Vongrejom, Vilom Zuzaniakom, Samom Tekelom, Paľom Bakalárom a ďalšími veselými kamarátmi sme sa snažili, aby zhromaždenia celej dediny pod vežou k odbíjaniu dvanástej neboli poznácané len mrazom, ale aby na tvárich Petranov i na prelome roka pretrvával úsmev dobrej pohody a optimizmus.

PETO GAŽO ml.

→ Zima mala pre mňa zvláštne čaro a nielen pre chlapčenské radovánky, ale pre dlhé zimné večery, keď sa v prostredku obce rozsvecoval Obecný dom do tichého šera dediny, aby tlmočil túžby ľudí, ich radosti a žiale, nádeje i sklamania. A hoci železná pec v sále veselo praskala a pri skúškach dávala len málo tepla, hriala nás neopísateľná tvorivá atmosféra a čaro divadla. Vtedy som ani netušil, že tieto večery plné poézie sa pre mňa stanú základom, z ktorého vykročím do môjho životného povolania.

VLADIMÍR KOSTROVIČ

SPRAVODAJ OBCE LIPTOVSKÝ PETER - Vydavateľ: Obec Liptovský Peter. Vychádza: 2-krát ročne. Šéfredaktor:

PhDr. Peter Laučík. Redakčná rada: Anna Papajová, Júlia Illešová, Dagmar Schlégerová. Sídlo vydavateľa a adresu redakcie: Obecny úrad, Lipt. Peter 100, IČO: 00620581, tel. č. 044/522 24 84, fax: 522 24 84, e-mail: liptovsky.peter@mag-net.sk. Distribuované zdarma. Registračné číslo: EV 3661/09, ISSN: 1339-7206.